

کاتب پاخون

سری خنگه بنخه شو؟

د طنزیه داستانونو

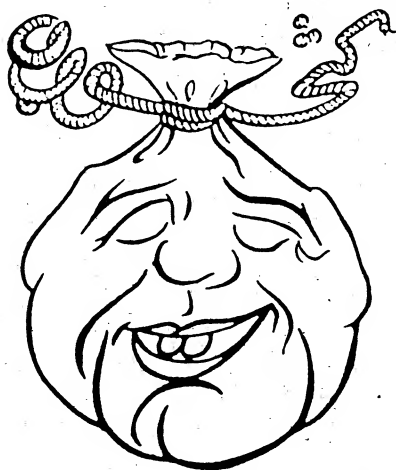
اسد ۱۳۷۶

کاتب پاشون

سری خنگه بنخه شو؟

د طنزیه داستانونو

اسد ۱۳۷۶

د کتاب نوم : سری څنگه ښخه شو؟

لیکوال : کاتب پاڅون

د کمپیوټر سمبالوونکی: مجیب الله

د چاپ کال : ۱۳۷۶ ل

خپروونکی : دانش کتابخانه، دهکۍ نعلبندي، قصه خوانی - پشاور

کورودانی

بناغلی اسد الله جان ساپی ته شاباش وایم چې د عملیاتو (اپرېشن)

مصارف یې له خپلي کڅوړی ورکړل او «سړی ښځه شو»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د خپروونکي يادښت

دانش کتابخانه تل دا هڅه کوي چې وخت په وخت خپلو درنو هيوادوالو او د کتاب مينه والو ته ښه او معياري کتابونه وړاندې کړي، ځکه چې زموږ په گران هيواد کې څو کلنې جگړې له ځان سره هرڅه وړان و بجاړ او گډوډ کړي. څرگنده خبره ده چې په هيواد کښې مطبعه، کتابتون، کتاب پلورنځي هرڅه د څو تنو د قربان شوي. زه خپلې خبرې اوږدول دلته نه غواړم، د محترم کاتب پاڅون صاحب پندونه او خوندونه، دولتي موټر، سړي څنگه ښځه شوه؟ ديگونه او شعرونه، د بنجاره هټي، د ښار په سټيډيوم کې، دا د هغو خورو طنزي مجموعو نومونه دي چې هم خوند لري او هم هغه د چا خبره رنگ. پخپله يې وگوري او پخپله فيصله وکړي دا تاسي او دا د محترم کاتب پاڅون صاحب طنزونه. د الله په امان.

اسدالله ساپي

د دانش کتابخاني منتظم

کالیزه

زمور په کلی کی چا کالیزه یا سالگره نه پیژانده، خو چې کله مور ښار ته کډه راوگره، نو دغه لویه موهم په کور را ننوته. ورم کال می نیکه چې عمر یی په نوی کلونو پښه اړولی او د آزادۍ په جگره کی یې لا بریتونه په چپه تاوول، د گاونډی په کور کی دده د وړوکی زوی کالیزی ته تللی ؤ. کله چې کور ته راغی نو وار له واره یی زما پلار ته مخ ورواړاوه:

- بچو! پرښتیا چې مور خوشی عمر تیر کړ، نه مو خپله کالیزه و نیوه، او نه د ژوند په خوند پوه شو.

پلار می له واره ځواب ورکړ:

- بابا جان، ته زړه مه خوره، په نیت کی می ده چې ستا د کړوسی خوندي

کالیزه ونیسم.

نیکه می د پلار خبره په خوله کی ورنیمه کړه:

- ته د کړوسو غم مه کوه، اوس زما نه د کړوسو ده... کالیزی هم ددوی دی، خو ته زما غم وخوره چې خدای ناخواسته یې کالیزی درغنی مړ نه شم. د نیکه له دی خبری سره می پلار اړ شو چې بله ورځ د کور په چت پوری رنگه کاغذونه او پوکانه راوغړوی او زما د نیکه د کالیزی لپاره یې هم د یو لوړ پوړیز کیک فرمایش ورکړ، کله چې خبره د شمعو شوه، نو پلار می نیکه ته وویل:

- باباجانه، خو شمعی راوړم چې ستا د عمر له کلونو سره برابر وی؟

نیکه یوه شیبیه په چرت کی لاړ او بیایې خواب ورکړ:

- دومره زوړ هم نه یم. د شپیتو په شاوخوا کی به یم. که باور دی نه راځی، نوله مور ته دی پوښتنه وکړه.

انامی چې دغه خبره یې له خدای غوښته د خپل عمر د کم ښودلو له پاره یې زما د نیکه د خبری په تائید وویل:

- ښه وایی، که شپیتو څکه زیات نه دی چې زه پنځوس کلنه یم او دی لس کاله له ما مشر دی.

پلار می چې په همدی کال د شپسته کلنی په عمر تقاعد شوی ؤ تر شونډو لاندی موسکی شو او زما مور ته یې له مانا نه په ډک نظر وروکتل، ځکه چې مور می دوه دری ورځی د مخه تانه او پیغور ورکړی ؤ او ورته ویلی یې وو چې: «سپین زیریه، بودا.»

د نیکه له کالیزی وروسته می د انا د کالیزی په کیک کی پنځوس شمعی وتو میلی. او تیر کال می له پلار سره د کالیزی شوق پیدا شو. پلار می د کیک

له پاسه پنځه دیرش شمعی ولگولی او بیایې مری کړی. مور می د کالیزی په ورځ له یوې ځوانې پنځلس کلنې پیغلې څخه هم زیاته سره او سپینه پړقیده. ځکه چې پنځه ویشت کلنې یې ثابتې شوه او هغه په دې چې ځان زما له پلار څخه لس کاله کشر بولی.

او تر ټولو په زړه پورې دا ده چې همدا سیه کال شو ورځی د مخه مور را ته وویل:

- زویه، ستا په کالیزه کی به کله وځانډو؟

له دې خبرې سره یوه شیبې په چرت کی شوم، ځکه چې د مور کشر زوی وم، که څه هم د تذکری له مخې څلور دیرش کلن یم، خو د عمر پټولو په برخه کی می د خپلې کورنۍ د درواغو پټولو په خاطر مور ته وویل:

- مور جانې، زه تراوسه پورې لا زیږیدلی نه یم، کله چې وزیږیدم بیا د کالیزی خبره کوه.

مور یې له غنډه را ته وویل:

- وی بچیه، دا ته څه وایی، نن سبا د لمسو ځاوند کیږی او بیا دا خبره کوی؟

زه له موسکې شوم او ځواب می ورکړ:

- ښه وایم، که ته رښتیا هم پنځه ویشت کلنه یی، نو داسی یې وېوله چې زه لا تراوسه نه یم زیږیدلی.

مور می چې خپلې اشتباه ته متوجه شوی وه، له غایه پاڅیده او یوازی دومره یې وویل:

- رښتیا چې زمانه خرابه شوی ده، کنه نور زوی څنگه مور ته دا خبره کوی؟

تريخ آزمائڻ

ښځي نه په کور کي تل له ميره سره په دې خبره اړولي وو:

- په کلي کور کي دميره دروند والي او سپکوالی دښځي په لاس کي دي.

خو ميره ورسره په دې خبره مخالفت کاوه. بله ورځ ميره د کلي له نورو

ځوانديانو سره د جومات په چوټه کي ناست ؤ چې ماشوم زوی يې ورته راغی

او پلار يې کاله ته وروغوښت. پلار چې له خپلو همزولو سره په خوره مرکه

بوخت ؤ، زوی يې په منت بيرته کور ته واستاوه.

ښځې دخپلې خبرې د ثبوت په خاطر زوی ته په غوږ کې یوڅه وویل، او
بیټا یې د دوهم ځل له پاره میړه ته ورولیږه. زوی له پلار څخه څو گامه وړاندې
وذرید او په لوړ غږ یې پلار ته نارې کړې:

- پلار جان، مور می وایی چې یو ځل په بیره کور ته راشه.

پلار یې په بې پروایۍ سره ورتله وویل:

- ورشه مور ته دی ووايه چې بیا څه تکه رالیدلی ده.

زوی له هماغه ځایه دخپلې مور سپارښتنه ورغبرگه کړه:

- مور می وایی چې ژر کور ته راشه. لومړئ اوږه خېشته کړه او بیا کوتی
جارو کړه چې بیگاه ته میلمانه راځی.

سړئ له دی خبرې سره دومره وشرمېده چې په خوله کې یې لاری وچې
شوی. په پوره قهر له ځایه را پاڅید او په دی نیت کور ته روان شو چې له خپلې
میرمنې سره د گډ ژوند خبره یوې خواته کړي. کور ته له ننوتو سره ښځې په خندا
ورته رامنډه کړل او غاړه کې یې لاسونه ورواچول، میره غوښتل چې په یوه لغته
میرمن هغې خواته وغورزوي، خو میرمن یې په خندا ورتله وویل:

- اوس باید اعتراف وکړي چې په کلی کې د میره سپکوالی او دروند
والی دهغې د میرمنې په لاس کې دی.

سړي چې په دغه ترڅه آزمایښت شرط بایللی ؤ، چوپه خوله شو او د سر په
ښورولو یې دخپلې میرمنې خبره تصدیق کړه.

د ښاروالۍ نوم څنگه بدل شو؟

د څانګورنيسان او عمومي مديران نه پوهيدل چې ښاروال صاحب دغه عاجله غونډه د څه شۍ په خاطر جوړ کړې ده. حتی د غونډې منشي هم له اجندا ناخبره ؤ.

د مجلس خونی ته د ښاروال په راننوتو سره ټول په پښو ودریدل او سم لا بیرته ناست نه وو چې ښاروال صاحب یو موټی مجلی او ورځپاڼی د مجلس د میز په سرو غورځولې، له غورځیدو سره یې د مجلس غړی مخاطب کړل:

- ما فکر کاوه چې د ښاروالۍ غړی به فزیکي نیمګړتیاوې نه لري، خو اوس را ته ثابت شوه چې په ښاروالۍ کې غوړونه او سترګې د هیچا په ککره پورې نه شته.

له دې خبرې سره ټولو ناستو کسانو په پوره ناباوري خپلې سترګې او غوړونه کنترول کړل. ښاروال ددې صحنې په لیدلو سره موسکې شو او د ټولو په غمايندګۍ یې د عوايدو رئيس ته مخ وروړ او و:

- غوړونه او سترګې دې په غای دي، خوافسوس چې نه څه اوړي او نه هم څه وينی. تاسی کله مجلی او اخبارونه لولی او که نه؟

د عوايدو د رئيس ژبه لکه وچ لرګی غونډی په خوله کې اړ وېر شوه او فکر یې وکړ چې ګونډی دده په کارونو کې نیمګړتیاوو په باب دغه علنی محاکمه «مجلس» جوړه شوی ده، په پری، پری ژبه یې ځواب ورکړ:

- صیب، غوړونه می... جوړ دی... خو دا څو کاله کیږي چې د لوستلو په وخت کې می سترګې اوښکې کړي او یوه کرښه راته دوه او درې کیږي، دا دئ،

همدا نن می د سترگو متخصص ته نوبت نیولی دی.

غوښتل یې چې له جیب نه د ډاکټر د کتنځي د نوبت نومره او ټکي راوباسي، خو ښاروال خبره واوروله:

- بس دی، په تخرگ گوتی مه وهه... زه د سترگو او غوړونو متخصص نه یم، زما مطلب دا دی چې تاسې په راډیو، تلویزیون، مجلو، ورځپاڼو او جريدو کې د ښاروالۍ په باب انتقادونه او لیکنې اوري او ویني یې، که نه؟
له دی خبرې سره د ټولو په زیرو او تښتیدلو ښوکی وینه پیدا شوه او د عوایدو رئیس په خدا ښاروال صاحب ته خبره ورغبرگه کړه:

- صیب، په دی وړو خبرو دی سر مه خوړوه.

ښاروال یې خبره په خوله کی ورنیمه کړه، او په نا آرامو اعصابو یې میز ودرباوه:

- همدا وړی خبری دې چې یو وخت غټیږي. زه نور دغه حالت نه شم زغملاي، که د مجلې پاڼه اړوی، نو په لومړي لیکنه کی به یې د ښاروالۍ په نیمگړتیاوو گوته نیولی وی. د راډیو په ژبه خود ډیری ښاروالی ویلو له لاسه وښته راشنه شول. او داسی ورځ نه شته چې په ورځپاڼو کې د ښاروالۍ په باب انتقاد نه وی. د دغو قلمونو او ژبو مخه باید ونیوله شی.

د رئیس صیب له دی خبرې سره په مجلس باندی د چوپتیا ملاتیکه رانازل شوه. خود بیود کنترول مسوول چوپتیا ماته کړه او ښاروال ته یې مخ وروړاوه:

- صیب، د عوایدو د رئیس خبره په ځای ده، دغه وړی خبری چې بیی نه کنترول یږي، ښار نه دی پاک او د ځمکو ویش عادلانه نه دی ډیره زړه او وړه خبره ده. که موږ د اخبارونو او راډیو انتقادونو ته غوږ ونیسو، نو نور کارونه به ټول راځنی پاتی وی او په دی بی ارزښته خبرو به مو ماغزه شنه وی.

د بیود کنترول د رئیس خبره د مجلس ټولو غړو د سرونو په ښورولو سره

تائيد ڪړه. خو ښاروال د انتقادونو د مخنيوي په برخه کې چاته نه تسليميده. هغه غوښتل چې نور د ښاروال او ښاروالۍ نوم د انتقادونو له فهرست څخه وباسي. په همدې خاطر يې د مجلس د غړو نظريات وغوښتل. لومړی نظر چې د انتقادونو د ليکونکو په برخه کې مجلس ته د غور له پاره وړاندې شو، د ملکيتونو د رئيس نظر ؤ هغه وار له واره د ميز تر څټ پورته شو او ويې ويل:

- هغه طنز ليکونکي، شاعران او ليکوال چې د ښاروالۍ په ارتباط انتقادي ليکنې کوي، بايد په مکروريانو او يا د ښار په نورو پروژو کې د اپارتمان او ځمکې له نومړي څخه محروم شي.

د ښاروال تنېده په دې خبره وغوړيده او د مجلس غړي يې مخاطب کړل:

- زما په زړه برابره خبره يې وکړه. که زما وس ورسپړي نو کرايي کور به هم راځي و نه وينی.

خو د پلان رئيس د خبرو وار تر لاسه کړ او ويې ويل:

-- دا کار ډير ستونزمن دی. په لسه او زړه عريضې د ځمکې او اپارتمانونو له پاره په دوسيوکې پرتې دي، موږ نه شو کولای چې د نظريو عريضه په هغو کې په نڅښه کړو او بيا يې د محروميت فيصله صادره کړو.

له دې خبرې سره په مجلس کې د تائيد گنگوسي پورته شو. ښاروال د مجلس د پام راوړلو له پاره ميز په سوک وواهه او د پلان رئيس ته يې وويل:

- چې دا کار ستونزمن دی، نو ته د داسې کسانو په باب څه نظر لري؟

د پلان رئيس چوپ شو، ځکه چې د نننۍ مجلس له پاره يې مخکينۍ تياري نه درلوده، خو اداري رئيس د نظر او رولولاس پورته کړ. اداري رئيس له غاړې تازه کولو وروسته وويل:

- که مکروريانو او د ښار په پروژو کې د اپارتمان او نومرو کار ستونزمن وي، کېدلای شي چې ښاروالۍ د دې ډول کسانو عريضې د کانتینر او غروفو د

اجازی په برخه کی قید او له امر ورکولو څخه یې ډډه وکړی.

د پلان رئیس بی له دی چې ښاروال د دغه نظر په باب څه ووايي، اداري رئیس ته وویل:

- د کانټینر او غرفی امر کټ مټ د مکروریانو او د ځمکي د امر په څیر ستونزمن او له امکان څخه وتلی دی.

د جوازونو امر چې تراوسه پوری چوپ ناست ؤ بی له لاس پورته کولو او اجازی اخیستلو پری ورو دنگل:

- کیدلی شی چې ددی ډول کسانو جوازونه ورته بند کړو.

د تحصیلي عمومي مدیر له ښاروال سره سترگي په سترگي شو. کله یې چې د خبرو نوبت تر لاسه کړ، ویی وېل:

- لیکوالی او شاعری ښاروالی او یاد ښاروالی په جواز پوری اړه نه لري، نو دلته د جواز ورکولو او یا نه ورکولو خبره باید اصلاً مطرح نه وي.

ساختمانی امر ددی خبری په اوږدلو سره له غایه راوړ شو او د تحصیلي عمومي مدیر ته یې وویل:

- دا خبره سمه نه ده، دا څنگه کیدلای شی چې یو څوک دی په دی ښار کی ژوند کوي او د ښار مقررات دی نه ورباندې تطبیقي. نن سبا شاعری او لیکوالی یو کسب دی او له دی لاری عاید تر لاسه کیږي. هر هغه کار چې له هغه څخه په دی ښار کې عاید تر لاسه کیږي، هغه مجبور دی چې د خپل کار قانونی او صنفی جواز له ښاروالی څخه تر لاسه کړي.

د مجلس غړو د ساختمان در رئیس دغه نظر په بشپړ اکثریت سره تائید کړ، خو ښاروال وویل:

- دا نظریه زما هم خوښه شوه. خود ښاروالی په چوکاټ کې د شاعرانو او لیکوالانو رانېولول او په دوی باندې د صنفی جوازونو اخیستل یو لږ قانونی

پړاونه غواړی چې باید ووېل شي. دا موضوع دی د مجلس منشي ذیصلاح مقاماتو ته د پیشنهاد له پاره یادداشت کړی، مگر مخکې تردې چې دغه کار قانوني بڼه تر لاسه کړي، باید د ښاروالۍ په ارتباط د انتقاد کوونکو اوږدې شوی او نیول شوی گونی وړلنډې کړو.

د ښاروال له دې خبرې سره کلتوري آمر د خبرو اجازه وغوښته او ویی ویل: - که زما منی نو تر ټولو ښه لاره یې داده چې د ښاروالۍ نوم بدل کړو.

ښاروال یې له څنډه ترې وپوښتل:

- د نوم بدلون د څه له پاره؟

کلتوري آمر په ځواب کې ورغبرگه کړه:

- اوسنی نوم یا ښاروالۍ یو مختصر او لنډ نوم دی. په هر ډول شعرونو، طنزونو او نورو انتقادي لیکنو کې یې له کوم تکلیف او ځنډ څخه استعمالیدلی شي، که چېرته موږ په ښاروالۍ باندې یو اوږد او له څو کلیمو څخه جوړ شوی نوم کیږدو، نو په هغه صورت کې به په خپله له طنز لیکونکو، شاعرانو او لیکوالو څخه هم لاره ورکه شي چې په خپل انتقاد کې دغه اوږد نوم څنگه ځای کړي او نیمگړ تیاوو ته یې گوته ونیسي.

دا هغه یوازینی نظر ؤ چې ښاروال د انتقاد کوونکو له پاره د یو مناسب ځواب په توگه تائید کړ. وروسته له یو لړ بحث او سلا مشورو د رایو په اکثریت پریکړه وشوه چې د نوم اړولو له پاره د کلتوري آمر تر ریاست لاندې یو شپږ کیسز کمیسیون جوړ شي او راتلونکې غونډې ته د ښاروالۍ نوی نوم له ځانه سره راوړي.

کله چې د ښاروالۍ راتلونکې غونډه جوړه شوه. موظف کمیسیون شپږ نومونه غونډې ته د ټاکنې له پاره وړاندې کړل، چې په دې شپږو نومونو کې دغه نوم د رایو په اتفاق تصویب او غوره شو:

« کمیته اجراییه جرگه نماینده گان مردم شریف و شرافتمند شهر کابل »

سړی څنگه ښځه شو؟

نوم يې گل علي ؤ، خو په چا يې عريضه ليکلی وه او په عريضه کې علي په «الي» ليکل شوی ؤ. کله چې عريضه د رسماًتو په کوڅه ورننوته او په فورمو او مکتوبونو کې سرگردانه شوه، نو د گلالی تر څنگ د «ولد» نوم په «بنت» واوښت او په لومړۍ فورمه کې وليکل شول چې: گلالی بنت گل محمد.

په خپله گل علي تر هغې پورې په ځان نه ؤ خبر چې خو ورځنی عکس نه ؤ غوښتل شوی. هغه وخت چې د استخدام مدير د قرار داد له پاره ورځنی عکس وغوښت نو گل علي ورته د تذکرې له منځ څخه څو قطعی فوري عکسونه راوايستل. د استخدام د مدير چې په عکسونو سترگی ولگيدی بيرته يې عکسونه د ميز په څنډه گل علي ته ورپورې وهل، او ورته ویی ويل:

- ستا عکسونه مې نه دي په کار. د گلالی عکسونه را وباسه.

گل علي په حيراني ورته وويل: گلالی څوک ده؟

مدير ورته وويل:

- گلالی هغه څوک ده چې په دی رياست کې د ملازمې په حيث مقرر يږي.

وروسته گل علي خواره کوي خپله تذکره او ترخيص هم ورښکاره کول، خو د استخدام مدير ته يې دا ثابته نه کړای شوه چې نوموړی ښځه نه، بلکې نارينه دی. کله چې زده د پخواني گل علي او اوسني گلالی له پېښې خبر شوم، نو په خپلو ميوزايانو مې آفرين ووايه، ځکه چې په نوره دنيا کې د جنسيت بيلولو غلطو نونه پېښې لگيږي، خو له نارينه څخه ښځه او له ښځې څخه نارينه جوړ کړي، خو زموږ د استخدام په دفترونو کې يې له عملياتو او مصارفو، له نارينه څخه ښځه جوړيږي.

بی پروایی

بناری سرویش چې تر غورونو پوری له خلکو ډک ؤ او لس پنځلس تنه یې لکه د چکو کڅوړی په دروازو او کمر کیو کې غوړند وو د بنار په منځ کې د یو سلو شلو کیلو مترو په سرعت روان ؤ، د ریور د یو خصوصي محفل کست دومره په لوړ غړ نیولی ؤ چې تم غای کی د دریدلو له پاره د سپرلیو غړ د هغه تر غورونو ته رسیده.

نیگران چې د ریور تر څنگ لومړیو څو کیو څخه کړا به ټولولنه او په لس گون کې یې له دی چې سپرلی ته ټکټ ورکړی، د دوو په ځای پنځه افغانی گرځولی، په لوړ غړ د ریور ته وویل:

- استازۀ، وایی چې پنځه سوه شپاړسم لیر سرویس نن سهار یونفرو هلی دی.

دریور تر څنگ یوې نجلی سره چې د کین لاس کړی له لاری یې را پورته
کړی وه په خوره مرکه بوخت ؤ، او دخپل نیگران خبره یې په لومړی ځل وانه
وریده. نیگران بیا خپله خبره ورغبرگه کړه.

کله چې د سرویس دریور له پیښې خبر شو، له نیگران څخه یې وپوښتل:

- تهر خو به مړ شوی نه وی؟

نیگران موسکې شو او ځواب یې ورکړ:

- څه خبر یم، خورایی چې غاښونه یې په سرک پراته وو.

دریور له دې خبرې سره سرویتوراوه او ویی ویل:

- خدای دې دې خلکو ته انصاف ورکړی، دومره سترگی نه غړوی چې له

ساختګی غاښونو سره څنګه د ښار ګڼې ګوڼې ته راوغی. چې غاښونه یې په

سرک لویږی، ګناه یې خپله ده. په دې کی دریور ملامته نه دی.

- او له دې خبرې سره یې د سرویس په ایکسلیتر نوره هم پښه ټینګه کړه،

له دې ناڅاپي سرعت سره د سرویس د لومړۍ دروازی سپرلی د وروستی، او د

وروستی دروازی سپرلی د لومړۍ دروازی ځای ته سره لاړی، راغلی، او که

کتل می چې دوه دری تنو د سرک په سر د سرویس له څنګ څخه مخ د پلپولاری

ته منډه کړل. داسی مالومیدل چې ساختګی غاښونه یې ایښی وو، او له دې

ویری چې د سرک پر مخ ورځنی پاتی نه شی، نو هم یې خپل سرونه او هم یې

خپلې ژامې بچ کړی.

زه ولي سینه بغل کیرم؟

مجلسونه او جلسی یو وخت زموږ په ریاست باندی لکه موسمی بارانونو غوندی راوړیدی. موږ ټول په مجلسونو باندی تردی حده معتاد شوی وو چې په دفتر کې به مو د غرمی ډوډی له پاره د سلاتی جوړولو مجلس هم جوړاوه. په یو حساب دغو مجلسونو له ما غوندی کسانو سره چې په کور کې یې له خپلو میرمنو او ماشومانو څخه روغه ورغ نه لیده، مرسته هم کړی وه. که د شپې په لس بجی به هم کور ته لاړم، نو بانه به می مجلس ؤ.

یو ما بنام چې د ژمی سره څله وه او نری، نری واوره هم اوړیدله، د خپل کور ترلی دروازی ته ودریدم، د دروازی پر مخ د کاغذ له پاسه په غټو تورو لیکل شوی وو چې: «مجلس دئ» دغه شیبه بیخی راغنی هیر شول چې زه د خپل کور تر مخ ولاړ یم او که د خپل رئیس د دفتر تر مخ. ځکه چې دغه لوحه می د رئیس صیب د دفتر په دروازه لیدلی وه. د دروازی له دستگیر څخه می بیرته لاس راټول کړ او دوه دری قدمه پر شا لاړم. فکر می وکړ چې زه گوندی د خپل رئیس د دفتر تر مخ یم، ښه شیبه می دروازی ته کښته پورته وکتل او په دی ډاډه شوم چې د رئیس دفتر نه دئ، بلکی زما خپل کور دئ، په ریزیدیدلو لاسونو می دروازه ووهله، که کتل می چې مشر زوی می دروازه خلاصه کړه او په منت یی راته وویل:

- ته لکه چې روند یې، او د دروازی پر مخ لیکلی لوحه نه وینی؟

او له دی خبری سره یې بیرته دروازه زما په مخ وتړله. فکر می وکړ چې گوندی ویی نه پیژندلم او ځکه یی دروازه راپسی وتړله. د دروازی تر څټ می ورته غږ کړل:

- مڙجانه زويه، زه ستا پلار شمسو ٿي، دروازو بيرته ڪڍي سارو مي
هڻوڪي راتو مات ڪرڻ. خوزوي مي دروازي هاڻوڪو اب راکي:

- پيڙنم دي ڇي بابا جان بي، خومور مي ويلي دي ڇي ترڻو پوري مجلس
نه وي خلاص شوي، دروازو چاته بيرته نه ڪرم.

زه هم له مجبوري ورڃي مجلس احترام په خاطر د ديوال غاري ته
وږيږم. اووه بجي وي، اته شوي او دگري ستن په نهر هم ورواويښه ڇي دروازو
لا هماغسي ترلي وه. نور نو په لاسونو ڪي ددي زور نه وڃي دروازو دي
وږياندې وٽ ڪوم. تر دي حده سارو زما ڙامس ريډولي ڇي د غاڻو ګڙي بهار مي د
دروازي تر څټ د خپل زوي غوږونه هم نارامه ڪرل او په زړه سوي مي راته وويل:

- بابا جانانه لکه ڇي ډېر سخت سارو نيوولي بي آصبر ڇي زه پرستن يا
کېله دوتنه راورم.

لو هغه وخت ڇي مجلس خلاص شو، نو ساعت ته د ڪټلو توان مي نه
درلود ڇي شو بجي دي، خود دروازي تر څنگ مي د پرستني تر څنډي لاندې
وږته گڼل ڇي زموږ د رئيس صيب ميرمن د مخه او څو نورې بڻځي وږيسي
وي، له ڪوره راوروتل او د مجلس لوحه بي هم له ځانه سره يووه.

زه ڇي د بنوريډلو نه وم، خپلي ميرمنې او زوي له لاسونو ونيوم او ڪورته
بي ته ايستم، بيا نو بشپړه اوني په ڪور ګڙي پروت وم او ڇي ګله دفتر ته لاړم او
د خپل رئيس پوښتنه مي وکړه، نو هغه هم دري ورځي کيدلي ڇي دفتر ته نه و
راغلي. يو اوږد د رئيس صيب د نه راتلو په باب ډول، ډول خبري ګولي، خو
زه وپوهيږم ڇي ضرور د رئيس صيب په ڪور ګڙي د بنځو مجلس و او خواړه
کوټي د ژمي شپه په ڪوڅه ګڙي تيره ګڙي ده.

که څه هم له هغې راهيسي څو کلونه ووتل خو ڇي زه اوس هم ګله د
دروازي پر مخ د مجلس لوحه ووينم او يا د دروازي په خوله ګڙي له ملازم څخه
واورم ڇي مجلس دي، نو که سور اوږي هم وي، زه سينه بغل ڪيږم.

هر کار په وستا کار

د یو سړی توره کړه شوی وه او د نیغیدلو له پاره یې پښ ته پوره. پښ د توری د نیغیدلو له پاره پنځه اشرفی و غوښتلی. سړی په ډیره مینه همیانی ته لاس کړ او پنځه اشرفی یې ورکړی.

پښ کړه شوی توره په پوره مهارت په خپله تنده راکش کړه او د سترگو په رپ کې یې جوړه او تیاره د توری خاوند ته ونيوه، سړی چې په دومره لنډه موده کې د توری نیغیدل او جوړیدل ولیدل، نو دا کار ډیر ساده ورته وپېښید او پښ ته یې وویل:

- دا خو دومره کار نه و چې تارا ځنی پنځه اشرفی واخیستی... ما فکر کاوه چې په اوړ کې به یې سره کوی او بیا به یې په خټکو نو وهی... راکړه، خپلی پیسې مې بیرته راکړه دا کار خوزه هم کولای شم.

پښ چې د سړی شله گي او شور یکت ولید، ژر یې له سړی توره را واخیسته او بیرته یې ورته کړه کړه. بیا یې چې ته لاس کړ او پنځه اشرفی یې ورته ونيوی:

- دا دئ، خپلی اشرفی دې بیرته واخله، خو دومره درته وایم چې د کړو تورو سمول د هر سړی کار نه دئ.

سړی د پښ تر مخ توره کوزه او بره ونيوه او په پوره غرور یې پښ ته وویل:

- اوس یې وگوره چې څنگه یې درته جوړوم.

له دې خبرې سره یې توره په تنده راکش کړه او د سترگو په رپ کې یې خپله پزه له بیڅه ورباندې غوڅه کړه. سړی چې پری شوی پزه په لاس تینګه نیولې وه، په پوره خجالت یې له ځانه سره وویل:

- رښتیا یې ویلې دی چې: هر کار په وستا کار.

سرمیزی زنگ

په وړو کوالی کې یې یو ځل له خپل پلار څخه اوریدلی وو چې:

- د حاکم صیب له سترگو می ویره راکړی... که یو ځل یې چاته پام په بدو

شو، نو د وړی لویه غوندی سړی په غاښونو څیروي.

جلفوزی فکر کاوه چې حاکم به ضرور د لویه یا پرانگ په څیر یو

څیروونکي ځناور وی. او که شکل او څیره یې بنیادمانو ته ورته وی، نو د

خپلی انا د دیوانو کیسی به وریادی شوی او فکر به یې کاوه چې حاکم به هم

دیوانوته ورته یو وروونکي ژوندی موجود وی.

خو کله یې چې د عسکري پچه راووته او په لومړیو تقسیماتو کې یې د

ولسوالی د پولیسو سرماموریت ته ورکړ، نو د حاکمانو په برخه کې هغه

پخوانی فکرونه یې ټول غلط او باطل شول.

او بیا یې چې د لومړي ځل له پاره حاکم ولید، نو تر یوی اونۍ پورې یې

زړه ته نه لویدله چې دده په څیر ددوه پښو او دوه لاسونو خاوند چې هرڅه یې یو

عادی بنیادم ته ورته وی دا دی حاکم وی. خو چې په خپله دئ خو ورځی وروسته
د حاکم صیب د دروازی حاضر باش شو، لړی یې سترگی وغړیدي.

جلفوزی له لومړۍ ورځې په دی لټه کي ؤ چې د حاکم صیب کړه وړه او
حرکات د نورو خلکو له کړو وړو سره په مقایسوي نظر پرتله کړي او دا ځان ته
ثابته کړي چې حاکمان له نورو انسانانو سره څه توپیر لري. په لومړیو ورځو
کي یې سل په سلو کي د ازړه ومنله چې حاکم یا ننی هغه څوک چې هره خبره یې
له منت، گواښ او ستوغو سپورو سره وی. او له دی پرته یو څوک هم په خپله
ووهای شي او هم یې په نورو ودریوي، خو ډیر ژر له دی نظره هم واوښت. ځکه
د دوی په کلی کې یې ډیر داسي کسان پیژندل چې په څه نه خبره به یې یو ډبل
گریوانونو ته لاسونه اچول، او هره خبره به یې له ستوغو سپورو سره وه. او
داسي کسان یې هم پیژندل چې د یو مظلوم او غریب اورمیس په یې لکه د
چنچنی غوندې تاواوه او چایی تپوس نه شو ورځنی کولای. حال دا چې دغه
کسان حاکمان هم نه وو.

جلفوزی یوه ورځ په همدې چرتونو کې ؤ چې ناڅاپه حاکم صیب څو ځله په
دفتر کې د میز له پاسه زنگ وشرنگاوه. پخوا تردی هم جلفوزی له دغه زنگ
څخه ډیر بد راتلل او دومره یې په خپله له حاکم صیب سره نه وه ورانه لکه له
دغه مزاحم زنگ سره یې چې ورانه وه. خو دا ځل د زنگ ترنگهاری بل ډول
ووړاوه. له راپورته کیدلو سره یې تنده د دروازی په ژي ولگیده او د سلامی
وهلو په بدرگه یې د وینو داره د حاکم صیب په میز هم ور تیره شوه.

له همدې وروسته جلفوزی ته سل په سلو کي ثابته شوه چې د حاکم راز
په همدې سر میزي زنگ کی نغښتی دئ، همدا سر میزي زنگ دئ چې خلک په

لښتو او لغتو وهی. همدا بد مرغه زنگ دئ چې ځینی کسان زندان ته لیږی او د همدغه شوم زنگ غږ دئ چې په ده باندی یې ارامه شیبه درولی ده، ځکه کله به چې حاکم صیب د میز له پاسه زنگ وواځه، نو خو دقیقې وروسته به د حاکم صیب په امر د دفتر تر مخ د یو تن په پښو باندی د ولسوالی د ونو لښتی ټوټی، ټوټی کیدلی او یا به هم د چا په لاسونو کی ولچکونه پراته وو.

جلفوزی به چې په لمانځه هم ولاړ و، او د زنگ غږ به پورته شو، نو سلام به یې اړاوه او د سترگو په رپ کې به بیاد حاکم صیب تر مخ لکه د توت زیره پاڼه ریږدیده.

یو کال وروسته جلفوزی شو ورځی رخصت واخیست او کلی ته لاړ، په کلی کې یې دومره خبری د حاکم صیب په باب نه کولی، لکه د حاکم صیب د میز له پاسه زنگ په باب به یې چې معلومات ورکول، له سترې مشی وروسته به د جلفوزی دوهمه خبره د حاکم صیب د زنگ او د هغه د ویروونکی غږ په هکله وه:

- زنگ پانی په خپله حاکم صیب... ما که کله سکنه کوله او زړه می دریده، نو د همدغه زنگ له غږ سره به وی.

د زنگ په باب یې خپلی میرمنی ته هم ډیر تعریفونه کړی وو، خو خوځله یې هقی ته ویلی وو چې:

- کله چې حاکم صیب زنگ ووهی نو موږ حاضر باشانو بیاد چای پیاله د میز په سر ورته ایښی وی. د زنگ له وهلو سره که څوک ورته حاضر نه شول نو ورځ یې یدده، د حاکم صیب ټول حکمونه په همدی زنگ پورې تړلی دی.

د جلفوزی میرمن چې په کور کی د ډیرو کارونو له لاسه پزی ته رسیدلی

وه، په دې آرمان وه چې کاشکې له دې سره هم يو سرميزی زنگ وای. او د زنگ په ترنگولو سره د حاکم صيب په خير حاضر باشانو ورته کارونه کولای.

کله چې د جلفوزی د عسکری وروستی شپې ورځې شوی، نو هر وخت به يې د سرميزی زنگ په باب فکر کاوه او دا يې له ځانه سره غوټه کړې وه چې له ترخيص وروسته په هر ډول وی دغه سرميزی زنگ د حاکم صيب له ميز څخه والوزی او کلي ته يې له ځانه سره یوسي.

په هغه ورځ چې جلفوزی ترخيص واخيست، د نورو ترخيصيانو په خير کور ته د تللو بېرته ورسره نه وه. نور ملگری يې سهار له ترخيص اخيستلو سره رخصت شول، خو جلفوزی شپې ته پاتې شو. هغه د ورځې له خوا د حاکم صيب د دفتر کړکې ځان ته بېرته پرېښی وه. سمه چې شپه نيمايي ته ورسیده، په يوه پلمه له کوتی راووت او خوشيې وروسته يې په ريديدلو لاسونو باندې زنگ په خپله غوټه کې خوندي کړ. سهار لارسميات نه وو پيل شوی چې جلفوزی له خپلو ملگرو رخصت واخيست او کور ته لاړ.

جلفوزی چې کله کور ته ورسید او د عسکری غوټه يې د کور په چرگي کېښوده، ښځې يې په کرزه کې ورته اوږه جوړې کړې خو بهر په انگر کې مخ او لاس و مينځی او د موټر خاوری او دوری ورځنی ليری شی.

هغه لا باندې په انگر کې ؤ چې ښځې يې غوټه را وسپړله. د کاليو په منځ کې يې د جلفوزی په خيرن پرتوگ سترگی ولگيدی چې د تعویذ غوندې سره تاو شوی او په منځ کې يې يو کلک شې خوندي دی. د پرتاگه پايشی يې يو په بل پسې سره خلاصی کړی او که گوری چې د نسوارو د قوطی په خير يو د بلې يې ورځنی راوويست. ښځې يې فکر وکړ چې خاوند يې لکه چې له دې څخه

پټ نسوار هم اچوړی او دا لاندې خبره. غوښتل یې چې د قوټی سر خلاص کړي خو گوټی یې د زنگ په تکه ولگیدې او خوبې دریغه ترنگهاری تری پورته شول. ښځه د زنگ له غړ سره اوار خطا شوه او هغه یې په ځمکه وغورځاوه، د زنگ د غړ انگازی لا په کوټه کې خوری وی چې جلفوزی لوخی پښی او بډو هلی مټی په داسی حال کې چې یوه پښه یې مینځلی او بله وچه ده د خپلی میرمنی تر مخ سلامی ودرید او بی ارادی یې په لور غړ وویل:

- صیب، امر وکړی!

ښځی چې پخوا لا د زنگ تعریفونه اوریدلی وو او څو ځله یې په خوب کی د خیالی زنگ په ترنگولو سره په خپل میره باندی د کور کارونه کړی وو، د حقیقی زنگ په لیدلو او د هغه د غړ په اوریدلو سره موسکی شوه. یو ځل یې لاندی په ځمکه سرمیزی زنگ ته وکتل او بیا یې میره ته په برگو سترگو مخ ورواړاوه:

- امر دا دی چې لومړئ هغه جارو واخلم او کوټه جارو کړه، کله چې له جارو خلاص شوی نو دغوا لویشل دی له یاده وروته وځی. جلفوزی خواره کوټی بی ارادی له خولې ووتل:

- ښه صیب، په سترگو...

له هماغی ورځی وروسته بیا په کور کې جلفوزی آرامه شیبښه ده لیدلی. ښځه یې چې اوبه هم څښی، نو یو ځل د زنگ په تکه باندی گوټی تینگوی. او په دی ډول جلفوزی له خپله لاسه په کور کې ښځه ځان ته حاکمه کړه.

تشویشی

په سمه کې يې کورؤ بېله ورغ چا ورته وويل چې:
- که چيرته سخته ړلې او بارانونه وشي نو د ټولو غرونو اوږه په سمه
راماتې دى، هسې نه چې کور دى اوږه يوسى.

تشویشی چې له څه نه خبرى به ورته غرونه جوړيدل تر هغې په دې خبره
سوچ واهه، خو يې د سمې کور خوشى کړ او غره ته يې کډه وکړه. په غره کې يې
هم د يوى هسکې ژى له پاسه کور جوړ کړ. يو وخت کوم دوست پرى ميلمه شو
او په خبرو خبرو کې يې له خولې ووتل:

- بڼه هوا داره کور دى جوړ کړئ دئ. خو يوه ويړه پکې شته.
تشویشی چې د ويړې خبره واورېده، نو په پوره ليوالتيا يې ورځنى وپوښتل:
- د څه شى ويړه، يانې دلته هم د سيلاب ويړه شته؟
دوست يې په ځواب کې وويل:

- د سيلاب ويړه يې نه شته، خود سيلابونو په وخت کې د تالندې او
برېښنا ويړه حتمې ده، ځکه چې په دغسې هسکو ځايونو کې په کورونو تالنده
پريوزى او هغه په اېرو بدلوى.

تشویشی له دې خبرې وروسته شپې شپې په همدې باب سوچونه وهل،
خو يې په پاى کې د غره کور هم خوشى کړ او يوه کيږدې يې پيدا کړه.
اوس همدغه تشویشی انسان کيږدې په شا، کله په سمه او کله په غرونو
لالهپانده گرځي او د ډاډمنې هستوگنې ځاى نه شى موندلاى. دئ غواړي چې
خپله کيږدې داسې يو ځاى وغوروي چې نه سمه وي او نه غر خود ځمکې پر
منځ د داسې ځاى پيدا کيدل گرانه خبره ده.

کاکا! مچان کیلو په خودی؟

دواپ په غاړه سپین ږیری سړی خادر غوړولی ؤ او د هغه له پاسه یې په خو
خیرنو اوزرو کڅوړو کې مټکورنخود، تور املوک، پیښوری جلفوزی او لږ
څه گوره هم په یوه کڅوړه کې ایښی وه. ددغی خادری هتې د هری متاع له
پاسه دومره مچان ناست وو چې په خپله د متاع جنسیت ورځنی نه مالومیده.
په هغه کڅوړه کې چې گوره ایښی وه، د مچانو دومره گڼه گونه وه چې یې
روحه او مړه کڅوړه یې ژوندی کړی وه او د مچانو ساه پکې چلیدله.
په دی وخت کې یو تن توکی مزاجه سړی راغی او له پلورونکي څخه یې
وپوښتل:

- کاکا مچان کیلو په خودی؟

سپین ږیری چې د دنیا سړې تودې ږیری لیدلی وی او دا خستونکي په
کتابه یې بی له سوچ وهلو سر خلاص شو، په لاس کې ورسره د آس لکې (مگس
پران) یې د کڅوړی له پاسه وخوځوله او مچان یې له گوري څخه پاخلول. بیا یې
ځواب ورکړ:

- مچان یوازې نه خرڅیږي. که گوره ورسره اخلي، کیلو په پنځه سوه.

زه څنگه سگرته شوم؟

پلار می دی خدای و پخنی، هر وخت به چې بیار ته لاړ او څه شی به یی اخیست، نو پلورونکو به هم په بیه او هم د تول په وخت کې دده جیبونه لوتول. هغه سودا به چې نورو په لس افغانی اخیسته، ده ته به یې په شل ورکوله. خو ځله په کور کې زموږ مور ورسره شور وکړ او ورته وگواښیده چې نور له بازاره څه شی وانه خلی، خو پلار می چې ځان د کور مشر او واکدار حساباوه، دی ډول گواښونو ته یې غاړه نه ایښوده.

ددی له پاره چې په کور کې له منت نه خلاص شوی وی، نو یو شی به یې چې په سل افغانی واخیست، ویل به یې چې په پنځوس می اخیستی دی. یوه ورځ زه ورسره وم چې پاو چکه یې په سل افغانی واخیسته، کله چې کور ته راغلو، نو په کور کې د گاونډی میرمنه هم ناسته وه، مور می له پلار څخه پوښتنه وکړه:

- سر به، ډیره بڼه چکه دی راوړی ده، پاو دی په څو واخیسته؟

پلار می یې له دی چې ماته یې پام شی ورته وویل:

- دوکاندار می بی پار دئ، له نورو نه یم خبر خوماته پاپه پنځوس راګری.

له هماغی ورځی وروسته به که هره ورځ نه وه، تو ورځ له منځه خوبه د ګاونډی میرمنی د خپل زوی په لاس پنځوس ګون زما پلار ته رالیه او پلار به می له خپل «بی پار» څخه یو پاپو چکه ورته راوړله.

یو وخت یې دوه پشمی کمپلی اخیستی وی او په کور کې یې ویلی وو چې دانه می په دری سوه پنځوس افغانی اخیستی ده.

خو ورځی وروسته می مور یو زر ګون او پنځوس ګون ورته ونيول:

- سربه، دامی مور راګری دی، دری داتی کمپلی به ورته واخلي.

زموږ په لیری او نیږدی خپلوانو کې داسی څوک نه و چې پلار می له دغو ارزانو کمپلو څخه دری او څلو تختی نه وی ورته اخیستی.

بله ورځ می همدغه کمپله دخپل یو همصنفي په لاس کې ولیده او د بیی تپوس می تری وکړ، هغه راته وویل چې په دیارلس نیم سوه می اخیستی ده.

له دی خبری می مور خبره کړه او نتیجه دا شوه چې له هماغی ورځی وروسته د سودا اخیستل زما په غاړه پریوتل.

دا چې ما له خپل پلار څخه تجربه اخیستی وه، نو یو شی به می چې په لس اخیست، په پنځلس به می حساباوه.

د هماغو پنځو افغانیو «برکت» و چې تیره اونۍ داکتر د وروستی ځل له پاره راته وویل:

- که سګرېت خوشی نه کړی، نو بل ځل ماته د نسخی او معاینی له پاره مه

راځه.

عنعنوی نیالگی

نیکه می ویل چې زموږ نیکه دلته د نوروز په ورځ یو نیالگی ایښی ؤ او د هغه وصیت ؤ چې د کلی تر مخ میدان کی هر کال د نوروز په ورځ یو نیالگی کیښودل شی. خو تر نن ورځی پوری زموږ دغه یو نیالگی دوهم نه شو. حال دا چې هر کال د هماغه نیالگی په ځای د نوروز په ورځ یو نیالگی د عنعنی په دود ایښودل کیږی.

هغه وخت چې زموږ مشر نیکه دغه نوروزی نیالگی ایښود، نو دلته ښار نه ؤ او یوازی یو کلی ؤ، خو اوس چې کلی په یو ستر او پراخ ښار بدل شوی دی، هماغه د کلی عنعنوی میدان نن ورځ د ښار په مرکزي پارک مسمی دی. په دی پارک یا میدان کې به چې پخوا د کلی مشر د نوروز په ورځ نیالگی ایښود، نو نن د پارک په هماغه کندوری کی چې زموږ نیکونو د نیالگی ایښولو لپاره کینولی ؤ، د ښار مسوول یا ښاروال د نوروز په ورځ نیالگی ږدی او د همدی ونی د ساتنی او سمسورتیا له پاره تنخوا خواره او کوپون خواره کارکوونکی موظف شوی دی.

دغه عنعنوی نیالگی چې هر نوروز د ساز او سرود په بدرگه ایښودل کیږی، تر یو او نی زیات د نیمگړی دنیا شمال نه دی وهلی.

هر سپین ږیری او ښاروال چې دغه نوروزی نیالگی ږدی نو پخوا تر ایښودلو یې اساسی وینا په دی جمله راڅرخي: «موږ دخپلو نیکونو عنعنی ته په درنه سترگه گورو، او ددوی په لاسونو کیندل شوی ځای کی نیالگی ږدو.»
خو زموږ د مشر نیکه هیر شوی وو چې ویلی یې وای: دغه نیالگی چې ما کیښود کفایت کوی. ښه یې وس تن او پالنه یې وکړئ. که نور هیڅ نه وای نو نن خوبه زموږ ښار د یوې شنی ونی خستن ؤ.

ځه ورک شه

ډیر ساده گان په دی فکر دی چې وزیر، معین او رئیس په رسمی چوکاټ کی تر ټولو مهم کسان دی، خو زما په فکر د مامورینو مدیر تر دی ټولو مهم دی. که د مامورینو مدیر له چا سره جوړوی، نو له دفتر نه بهر هر ډول شخصي کارونو ته وخت او ناوخت رسیدلای شی. خو که یو ځل کوم کورگدی مامور ته د مامورینو د مدیر نیت و اوښت، نو که په دفتر کې حاضر هم وی، غیر حاضر یې وبله.

مامور گل رحمن چې تور ویښته یې د ماموریت د میز تر خټ وریځی اومی شول او په دوه ویشت کاله ماموریت کی دوه ویشت ورځی غیر حاضری او رخصتی نه لری، د مامورینو مدیر د سپیر کی مار په خیر تک ورکړ او له تنځانه یې دده نوکی وویستلی.

گل رحمن خواره کوټی غوښتل چې د قانونی رخصتی په بدرگه خوشی خپل کلی ته لاړ شی، چې په همدی منظور یې د خپل ریاست د مقام په نوم عریضه ولیکله، د موسسې رئیس چې د سواد په ځای یې له مقاماتو سره د پیژندگلوی او ناستی ولاړی دیپلوم پوخ او قوی ؤ، په رسمی او امر و باندی یې چندان سر نه خلاصیده، کله چې گل رحمن عرض پاڼه په میز ورته کیښوده، رئیس ورځنی وپوښتل:

- څه خبره ده؟ که د پیشکی عریضه وی، نو بیرته یې د تخرگ په حب

کی ومنده.

خو گل رحمن په غدر او زورند سر ورته وویل:

- صیب، درخصتی عریضه ده، غواړم چې کلی ته لاړ شم.

رئيس صیب د میز له سر نه قلم را پورته کړ او د عریضې په پای کې یې ولیکل چې: (غه) د غه په څنګ کې یې لاسلیک وکړ او هم یې رسمي مهر ورباندې ولگاوه.

گل رحمن ته د رئیس صیب لاسلیک او رسمي مهر کټ مټ قانوني رخصت ؤ. عریضه یې د خپل دفتر د همکار په لاس د مامورینو مدیریت ته ولیږله او په خپله یې غمه زړه کلی ته لاړ.

د مامورینو مدیر چې کوم وخت یې له گل رحمن سره خبره لاتندی باندې کړی وه، د عریضې د احکامو په لیدلو سره یې تنده وغورځیده، په بیرته له ځایه پاڅید او خو دقیقې وروسته یې د رئیس صیب د قلم په څیر قلم پیدا کړی ؤ او په کټ لاس یې په خرابه خط د رئیس صیب د احکامو تر خوا ولیکل چې: ورک شه.

اوس نو د رئیس صیب له «غه» او دده له «ورک شه» کلیمو څخه د غه ورک شه جمله بشپړه شوه، او هیچا دا گمان نه کاوه چې دغه «غه» او «ورک شه» کلیمې دې د دوه قلمونو او دوه لاسونو کار وي.

کله چې شل ورځې پوره شوی، د مامورینو مدیر د رئیس صیب په میز باندې د گل رحمن خواړه کوی دانفکاک پیشنهاد کینود.

یوه ورځ وروسته چې گل رحمن د حاضرې په ځانګه کې د لاسلیک له پاره قلم له جیبه راوویست، نو د مامورینو مدیر یې په اوږه لاس کینود:

- له دې وروسته په خپل کور کې حاضرې ځان ته واچوله او لاسلیکونه

پکی کوه.

گل رحمن په حیرانی ورځنی وپوښتل:

- ولی، په څه؟

د مامورینو مدیر په نیشداره موسکا ځواب ورکړ:

- ځکه چې له پروڼ ورځي راهیسی ته له مور سره د شلو ورځو غیابت له

کپله منفک یې.

گل رحمن د مامورینو د مدیر په خبره کی ورتوپ کړل:

- ولی به منفک کیږم... له رئیس صیب څخه می رسمی رخصت اخیستی

ؤ او عریضه می د کریم داد په لاس درته رالیږلی وه.

د مامورینو مدیر د عریضی په اوږدلو سره موسکی شو او د میز روک یې

راکش کړ، بیا یې له گل رحمن څخه وپوښتل:

- تاته رئیس صیب څنگه امر درکړی ؤ؟

گل رحمن په بیره ځواب ورکړ:

- راته لیکلی یې وو چې څه.

د مامورینو مدیر خپله تنده تروه کړه او په منت یې ورته وویل:

- ولی درواغ وایی، دا «څه» دئ او که «څه ورک شه»؟

له دی خبری سره یې عریضه د گل رحمن تر مخ په میز کیښوده او گل

رحمن خواره کوتی په غږیدلو سترگو ولیدل چې د عریضی په احکامو کې لیکل

شوی وو:

څه ورک شه.

او په دی ډول خواره کوتی له رسمی دفتر څخه ورک شو.

خرڅ شوی جیب

که څه هم هغه ورځ می خزانه دار ته سر لوڅ کړ چې په معاش کی ټول لس گون رانه کړی، خود دفتر د همکارانو له شرمه می واخیستل؛ ځکه چې زیر گل په موسکا راته وویل:

- شهباز خانه، لکه چې پیسی په منگی کی خنبوی، ځکه په غټو پیسو پیسی د خزانه دار زنه نیسی؟

د زیر گل همدی خبری او کړم چې دری نیم بنډله لس گون چی دری نیم زره افغانی کیدی او زما د یوی میاشتی د حاضری لاسلیک کولو ثمره وه، له تحویلدار نه راو شمیرم.

ما ته دخپلی تنخوا ورځ نه په مالومه، خو میرمنی ته می داسی مالومه وه لکه د محاسبی یا کنترول مدیر. نو ځکه یې په هغه سهار دوه دری کڅوړی په تخریگ کی را ته وټومبلی او د فرمایشونو لست یې هم په جیب کې راواچاوه. په دې ورځ اضافه کاری ته پاتی نه شوم او د کور په سودا پیسی ښار ته لاړم، دوه دری ځایه می پانیم پانیم او کچالو او پیاز واخیستل او د کور په نیت می د سرویسونو تم ځای ته ځان ور برابر کړ.

پخوا به چې سرویس ته پورته کیدم نو دومره به یو او بل په اوږو ووهلم چې څلور پنځه گامه لیری به یې له سرویس څخه والوزولم. خود اغل همدا اوږی

وهل بل ډول وو او زه يې په اوږو کې لکه ډولۍ جگ کړم او ترڅو په ځان پوهیدم، بیا د ننه د سرویس په منځ کې ولاړ وم. کله چې په تم ځای کې له سرویس څخه کوزیدم، نو بیا هم په اوږو سپور را کوز شوم.

شل پنځه ویشتر متره به لا له تم ځای څخه نه وم لیری شوی چې د شاله خوا چا په اوږو لاس را ته کیښود د مخ اړولو سره بل تن دومره تینگ له گریوانه ونیوم چې د تپوس کولو خبره یې په ستونی کې را ته غوټه کړه او په منت یې راته وویل:

- موږ خودی بریاد کړو. ستاد لاسه شل زره افغانۍ تاوان را واوښت.

وروسته مالومه شوه چې دغه دوه تنه جیب وهونکی وو او زما جیب یې د سودا اخیستلو په وخت کې له بل جیب وهونکي څخه په شل زره افغانۍ اخیستی ؤ. هغه جیب وهونکی چې زما جیب یې په دوی خرڅ کړی ؤ د لس گونو په یو بندل د زرگونو گمان کړی ؤ. خو خبره دومره ساده تیره نه شوه، او د ما بنام تر خړۍ پورې زما او د جیب وهونکو تر منځ شخړه روانه وه. هغوی د شلوزرو افغانیو تاوان غوښت او زما د کورنۍ دوه جیبو نه په چاکو سوري شوی وو. په پای کې له دی ویری چې خبره رسمی نه شی او تاوانی شوی جیب وهونکی عریضه را باندې ونه کړي، نو په پنځه زره افغانیو خساره کې په قسط راسره جوړ شول او هم یې زما د خیرۍ شوی جیب تاوان پکې مجرا کړ، کنه نو کولای یې شول چې د څارندو بانو په زور زما د خرڅ شوی جیب نیمایي تاوان راځنی واخلي.

غله یوازی کورونه نه وهی، بلکی...

یو سهار چې وظیفی ته لاړم، نو د ریاست خاتنه سامان په دهلیز کې گریوان تر لمنی پوری خیری کړی ؤ او د غله په پته یې پوچی سپوری او ښیراوی ورلیږلې. کله مې چې د پیښې تپوس وکړ، نو د ریاست له تشناب نه یې دیوالی هنداره غلا کړی وه. دغه هنداره په خاتنه سامان پسې قید وه.

بله ورځ د دهلیزونو گروپونه ورک وو، او ورو، ورو د غلامکروب له تشناب او دهلیز څخه دفترونو ته سرایت وکړ. نن به چې د یو دفتر څراغ یا ولهر ورک ؤ، نو سبا ته به د بل دفتر گیلاسونه او قابونه ورک وو. تر دې چې د دفترونو د کړکېو هنداری هم تری تم شوی، په پای کې غلا تر دې حده گذر شوه چې یوه ورځ زموږ د مدیر د چوکۍ توشکه او د میز بالښت چې کله کله به د غرمی له ډوډۍ وروسته مدیر صیب یوه سترگه خوب کاوه، هم ورک شول.

که څه هم د غی غلاموږ ټول ولړزولو، خو دوه درې ورځې وروسته چې د مدیر صیب بازو داره چوکۍ له دفتر نه ورکه شوه، نو ډار په موږ ټولو وزرې خوری کړی. د دفترونو میزونه او چوکۍ له تحویلدار پرته په مامورینو پسې هم قید شوی وو. او بیا چې په همدې شپو ورځو کې زموږ مدیر تقاعد شو او کور کیناست، وار له واره د ورکۍ چوکۍ دوسیې ورپسې را برسیره شوه، څو یې د چوکۍ تاوان ورنه کړ، تر هغې یې تقاعد ورځنی گرځولی ؤ.

له دی پښې نه وروسته څوک له چوکۍ او میز څخه نه بشوریدل. که کوم مامور به د دوه دقیقو له پاره دفتر خوشی کاوه، نو چوکۍ به یې تر څنگ گاونډی مامور باندې امانته اسپارله.

یوه ورځ چې د سهار حاضری له لاسلیک کولو را وگرځیدم، نو ټول مامورین د وارداتو د دروازی تر مخ ولاړ وو او د دروازی د مات شوی ځنځیر او د میز د سرورکۍ شوی تختی ننډاره یې کوله. دا نو د خطر تر ټولو بورډونکی زنگ ؤ چې په ټول ریاست کې ووېل شو.

ماز دیگر چې موږ له دفترونو وتلو، نو مامور زیردست میز په اوږو سپور کړی ؤ او چوکۍ یې په لاس کې نیولې وه، له لیدلو سره می په حیرانۍ ورځنی وپوښتل:

- زیردست خانه، په میز او چوکۍ څه کوی؟

مامور زیردست یو سوږ او سیلی وویست او ځواب یې راکړ:

- له ځانه سره یې کور ته وړم، ځکه چې په ما پسې قید دی. نه وینی چې د دروازی کولپ یې الوزولی دی.

په همدې شېبه کې می د خپل پخوانی مدیر ورکه چوکۍ سترگو ته ودریده او ما هم خپل میز او چوکۍ ته اوږه وړلاندې کړه.

اوس له څه مودې راهیسې د ریاست ټول کارکوونکي خپل میزونه او چوکۍ ماز دیگر کورونو ته له ځانه سره وړي، او سهار یې بیرته دفترونو ته راوړي.

که چیرته د غلاد ناروغی علاج او دارو ونه شی نو د دفترونو د دیوالونو خښتۍ به هم زموږ د پخوانی مدیر په ورکه چوکۍ پسې پښې سپکې کړي.

دلالي غيران

هغه وخت چې په غيران پنځه چرگي او په دري غيرانه اوزه وه ، نو لالي دولس
غيرانه شتمني درلوده ، دغه دولس غيرانه به لالي تل له خانه سره د تيغ بندۍ د
تعويذ يا د شرطۍ هډوکی په څير گرځول ، د ورځې به يې چې شل ديرش ځله
و شميرل لا به کم وو حتی د شپې به يې هم بنځي او ماشومانو د شميرلو غږ اوريد .
کومه ورځ د ژمی پيتاوی ته په چو تره کې ناست ؤ او غيرانو نه يې د خادر په
خنډه ځان ته ليکه کړې وو ، د شميرلو په وخت کې يو غيران ورځنی منډه کړل او د

تير و په منځ کې ننوت. لالی ورپسې لس دولس تيری واورولی، خو غيران له هری شیبی شمیرلو څخه ځان بیغمه کړی ؤ. لالی اوریدلی وو چې هر شنبه یوه لاره لار شې، نوبل هم په هماغه لاره ورپسې ځی. سمدستی یې بل غيران ورپسې په ژی کړ او د ورک شوی غيران په لاره یې ورخوشی کړ، دوهم غيران هم د پخوانی غيران په څیر د تير و په منځ کې ځان ورک کړ. لالی چې هر څومره تيری ورپسې واورولی د دوهم غيران پته ونه لگیده، ددی له پاره چې دوه ورک غيرانونه تر لاسه کړی، نو دریم یې هم ورپسې ولیږه. خو غيرانونه په هماغه ورکه لاره روان وو.

کله یې چې خپل وروستی او دولسم غيران په نورو تللو غيرانونو پسې ور خوشی کړ، نو لالی د غيران د تگ لاری ته دوه سترگی څلور کړی وی، خو دولسم غيران هم د نورو یوولسو غيرانونو په لاره لار. که هر څومره یې تيری ورپسې واورولی، غيرانونه یې پیدا نه کړل. په پای کې له همدی ورکو غيرانونو څخه لالی سودایې او لیونی شو. هر چیرته به یې چې د تير و باره یا دیوال ولید، نو د بنسټ تر تيری پوری به یې سپړل.

وايي، کوم وخت چې د لالی د عمر وروستی شیبی وی، نو خپلو خپلوانو ته یې د وصیت په دود وویل:

- پام کوئ چې په ورکولارو لار نه شئ، کنه نو داسی به ورک شئ لکه زما ورک

شوی غيرانونه.

وصیت

رنگین خان لاد عمر په شپیتسه پوری «زینه» کې پښه نه وه ایښی چې د تقاعد مکتوب یې د میز پر سر ورته کیښود.

د مکتوب په لیدو سره رنگین خان د واردې او صادري کتاب له میز خاني راوويست او غوښتل یې چې په کتاب کې یې ورسوي، ځکه چې د یو عادي مکتوب گمان یې پری کړی ؤ. خو کله یې چې پاکټ خلاص کړ او خو کړیښی یې ولوستی، لومړی یې په سترگو توره شپه شوه او بیا سر ورباندې وخرخید. خواره کوی غوښتل چې په چوکۍ کې ځان تکیه کي او د دفتر نور همکاران ورباندې ونه پوهیږي خو دده گودی چوکۍ چې یوه پښه یې ماته وه او رنگین خان خو پخې خښتې ورته اېښی وی، وفا ونه کړه اولکه حلال کړی چرگ غوندې په ځمکه را ولويد.

د دفتر همکاران یې وارخطا شول او رنگین خان یې په داسې حال کې روغتون ته ورساوه چې په یو لاس یې خپل زړه او په بل لاس یې د تقاعد مکتوب یا اجل نامه ټینګه نیولی وه.

له هماغې ورځې چې خواره کوی ته د نیمګړې دنیا څخه د تقاعد اجل نامه او د اجل ملاټیکه ته وه دریدلې روغه ورځ او شپه یې ونه لیدله.

د څنګدن په وخت کې چې کورنۍ یې د کټ بازو وګانو ته ناسته وه، رنگین خان خپل مشر زوی ته په لاس اشارت وکړ او د وصیت له پاره یې ځان ته نږدې روغونت.

په داسی حال کې چې غږ یې په سختی له ستونی راوت، زوی ته په پری،
پری جملو وویل:

- بچو، یوازی... د باطله... کاغذونو... یوه... پلا... سستیکی... توکری...
با... با... قی... ی... یم.

غوښتل یې چې نور هم څه ووايي، خو له همدې خبرې سره یې ژبه په خوله
کې وچ لرگی شوه، یوازی یې څو ځله د کوتی مخامخ کونج ته سترگی واړولی او
خپله کورنۍ یې په دې وپوهوله چې په هغه کونج کې یې ضرور څه شی ښخ کړی
دی.

د خدای بخښلی متقاعد رنگین خان د مرگ دریمه لانه وه تیره شوی چې
زوی یې د کوتی کونج په بیل او کلنگ راوسپړه، او غوښتل یې چې د خپل پلار
په لاس ښخه شوی خزانه راوباسي چې هم د هغه خبر خیرات پری وکړی او هم
دوی ورباندې له خاورو را پورته شی.

خو کله یې چې د کوتی له کونج څخه په پلاستیکی کڅوړو کې تاو شوی د
شیدو فلزی قوطی راوویسته، نو نیردۍ و چې د زوی یې له ډیرې خوښۍ زړه
ودریږي. ځکه فکر یې کاوه چې په قوطی کې یې د سرو زرو سکی ایښی دی،
خو په پوره حیرانۍ یې د قوطی له مینځ څخه یو لاسلیک شوی او مهر شوی
کاغذ راوویست، دغه کاغذ د دفتر د یوې سکاچیت دانې او سنجاق دانې د
مجرايي سند و چې رنگین خان په خپل دفتر کې تحویل کړی وو. خورنگین
خان ډیر بې وخته مړ شو، که چیرته څو کاله نور هم ژوندی وای نو د باقیاتوله
ویرې به یې زړه بې غمه و، ځکه چې نن سبا تانکونه او طیارې هم جم او قید نه
لري، دې څو لایوه پلاستیکی توکری باقی و.

سمبولیک

په هغه ځای کې چې د دې کار کوی او له چانه پوښتنه وکړي چې یار گل پیژنی، نو بی له څنډه به درته ووايي چې دلته په دې نوم باندې څوک نه شته. ځکه چې یار گل ته له پیاده نیولې بیا تر سواره «مامور» پورې ټول سمبول یا سمبولیک وایی.

یار گل چې شاعرانه مزاج لري، د سمبولونو دومره سرسخته پلوی دی چې له شعر پرته په عادی خبرو کې هم یې سمبوله خبرې له خولې څخه نه را باسي. حتی د دفتر رسمي مکتوبونه، پیشنهادونه او استعلامونه هم د سمبولونو په مرسته تحلیلوي.

مثلاً، که چیرته په کومه عرض پانه یا رسمي لیک کې د اصولاً اجراءات کلیمه راغلی وي، نو د دې سمدستي حکم کوي چې:

- اصولاً اجراءات یوه سمبولیکه کلیمه ده، چې هدف ورځنی د کار نه اجرا، کول دي، که چیرته کوم مامور د دهلیز د دروازی پر مخ د ورکو شویو اسنادو یا کلی گانو اعلان هم وځړوي، نو د دې وایی:

- دا اعلان سمبولیک دی، هسی خوشی اعلان نه دی، بلکې سیاسي مفهوم پکې نغښتی دی.

په یار گل باندې د سمبول نوم د هغې زمانې خبره ده چې زه او د دې په یو دفتر کې همکاران وو، یوه ورځ یې په دفتر کې زور او قات شوی کاغذ له جیبه راوويست او موږ ټول یې د هغه اواریدلو ته ورویللو، د شعر لوستلو په وخت کې

زمور په تاپيسته پسي يو خوک دفتر ته راغی او د سترگو په اشاره دواړه له دفتر څخه ووتل. ددوی له وتلو سره د يارگل بڼه د کور کمن په څير زيره شوه او په هماغه شيبه چې له دفتر څخه ووت بيا تر لسو ورځو پوري د يارگل پته ونه لگيده.

لسمه ورځ دغله په څير دفتر ته په نيم کښه دروازه کې را ښکاره شو او زه يې د باندې د هليز ته وروغوښتم. له ستري مشي وروسته يې راغنی وپوښتل:

- دا خو ورځی چې نه وم، زما پوښتنه خو چا نه کوله؟

ما په موسکا ورته وويل:

- له مور پرته بل خوک لری چې ستا پوښته وکړی.

بيا می چې دده د نه راتگ پوښتنه تری وکړه، راته ویی ويل:

- ته لکه چې پوه نه شوی؟

په حیرانی می ورځنی وپوښتل:

- په څه شی؟

- هغه ورځ چې ما شعرو وایه او په زر لښته پسي یو تن رانوت او بیا دواړه له دفتر نه ووتل.

دده له دی خبری سره زما حیرانی نوره هم ډیره شوه او ورځنی می

پوښتل:

- دهغوی وتل ستا په شعر پوری څه اړه لری؟

- کم بخته، اړه څنگه نه لری، ته پوهیږی چې هغه شعر څنگه شعرؤ؟

- هيڅ، هسی یو عادی شعرؤ.

- عادی نهؤ، هغه یو سمبولیک شعرؤ.

له دی خبری سره می بی دریغه و خندل، ځکه چې د یارگل شعر ته می په
هماغه ورځ هم خندلی وو. د شعر لومړی بیتونه یې داسی وو:

اوبه روانی دی عالمه - زه لکه شل د سیند په غاړه ورته گورم
شونډی می وچی دی له تندې وهم کوکی - زما گرانی ملوکی
په خندا می ورته وویل:

- یارگله، دا ووايه چې په شعر کی دی کوم ځای سمبولیک ؤ؟
یارگل راته وویل:

- کوم ځای نه، بلکی ټول شعر سمبولیک ؤ. روانی اوبه د وخت او زمان
سمبول دی، شل د زندانی مانا لری. او په هغه ځای کی چې ما ویلی دی:
شونډی می وچی دی له تندې وهم کوکی، سمبولیکه مانا یې دا ده چې د وخت
د ظالمانو له لاسه ټوک، ټوک یم او ددوی په ضد شعارونه ورکوم.
په موسکا می ورځنی وپوښتل:

- نو زما گرانی ملوکی سمبول څه شی دی؟

- دلته د ملوکی خطاب وطن ته شوی دی، دا شعر اصلاً یو انقلابی شعر
دی، او زه چې دا خو ورځی نه وم راغلی، نو دا ویره وه را سره چې څوک می
شیطانی ونه کړی او په بلا ورسره اخته نه شم.

د یارگل له دی خبری سره می بی اختیاره ورته وویل:

- خدای دی انصاف درکړی، سمبولیکه، مور خودی په دی ډیرو
سمبولونو باندی سټ کړو.

او له هماغی ورځی وروسته په یارگل پوری سمبولیک نوم ونښت او اوس
نیردی دی چې په نوی تذکره کې خپل نوم له یارگل څخه په سمبولیک باندی
اصلاح کړی.

د راديو شوقى

هغه وخت چې تلویزیونونه نه وو، نو مور می د راديو ډیره شوقی وه، د سهار له تولى سره به چې زموږ راديو چالان شوه، نو د ملی سرود تر پایه پوری یې بیا چاته د خبرو مجال نه ورکاوه.

مور می یوازى د راديو یوه عادى اوریدونکى نه وه، بلکه خه به یې چې په خبرو کې واوړیدل، هغه به یې بیا کټ مټ عملی کول.

یو وخت په راديو کې د پنجشنبې په ورځ د خوراکی موادو او میوه جاتو د معرفى کولو خپرونه پیل شوه، په څو لومړیو خپرونو کې موږ ډیره ښه او مکلفه ډوډى وخوړه.

یوه ورځ یې د غوښې په گټو او د ویتامینونو خبری کړى وى. له هماغې ورځې بیا تر بلې خپرونې زموږ ډوډى بې له غوښې نه وه. پلار به می په پور پیسې را اخیستې او غوښه به یې کورته راوړله. وروسته له غوښې د وریجو وار شو، او ورپسې مو په پر له پسې هره غرمه او هر ماښام بې له کچالانو بل خه ونه خوړل.

کله چې وار د شلغمو راوړسید، نو شلغم په درى خپرونو کې د سریال په ډول معرفى شول، او په دې درى هفتو کې موږ هره ورځ درى وخته بې له شلغمو بل خه ونه خوړل. یوه ورځ می موږ ته وویل:

— موږ جانی، بل خه شئ نه شته چې پوخ یې کړى؟

مور می بی له خنده خواب را کر:

- زویه، که تا په رادیو کی د شلغمو گتیی اوریدلی وای، نو دا خبره به دی نه کوله. دری هفتی کیږی چې په رادیو کې د شلغمو په گټو خبری کوی. کله چې د رادیو پنبه په پنبه کې دا خله شوه، نو ما هم په خوله لاس کېښود او څه می ونه ویل.

خو ورځی وروسته د شلغمو په آرمان شوم، ځکه چې سهار، غرمه او ماښام به د دسترخوان له پاسه بی د وچی ډوډی بل څه نه وو.

یوه پنجشنبه چې په رادیو کې د وچی ډوډی د گټور توب او ویتامینونو په باب خبری روانی وی، د گاوندی میرمن مور کره راغله، له سلام وروسته یې په موسکا زما مور ته وویل:

- څنگه دی د خپل میره خپرونی ته غور نیولی دی؟

مور می په حیرانی ورته وویل:

- زرلښتی، کتری مه وایه، زما د میره خپرونه به ولی وی؟

د گاوندی میرمنی خواب ور کر:

- د گنډیری پلار راته وویل: هغه او ستا میره دواړه په رادیو کې کار کوی او دغه خپرونه ستا میره لیکي.

په هماغه ورځ چې می مور را دیو چوپ کړه، بیا تر اوسه پوری څوک زموږ په کور کې دا جرئت نه لری چې رادیو چالان کړی. ځکه هغه فکر کوی چې گوندی ټولی خپرونی د ماشومانو پلار لیکي.

پای گریز

- دلته د هر چا ځای شته، خو یوازی د پای گریز ځای نه شته.

دازمور د رئیس د لومړۍ «عالمانه» وینا هغه برخه ده چې څو ځله د خطابي د میز په دریو لوسره د ریاست د کارکوونکو غورونو ته وررسیده.

په دوهمه ورځ رسمي اطلاعیې او رسمي مکتوبونه د رئیس په لاسلیک او د ریاست په مهر ټولو شعباتو ته ورسیدل او په دریمه ورځ عملاً د پای گریزانو په ضد مبارزه پیل شوه. ددی ستری ادارې او رسمي ناروغی د علاج له پاره رئیس صیب په خپله د تفتیش او کنترول دنده په غاړه واخیسته، ټوله ورځ به یا په شعباتو گرځیده او یا به هم د ریاست په انگر کې ولاړ و.

هغه کولای شول چې ددی کار له پاره د مامورینو مدیر او یا څو تنو نورو مدیرانو ته د مامورینو د کنترول وظیفه ورکړي، خو رئیس صیب له لومړۍ ورځې په دی نظر و چې د پای گریزانو کنترول باید د پای گریزانو په غاړه وانه چول شی. ده ته د مامورینو له مدیر څخه نیولی بیا تر ځانه سامان فضل دینه پوری ټول پای گریز مالومیدل.

پخوا به ادارې مجلسونه د رئیس په دفتر کې جوړیدل، خو د نوی رئیس په راتلو سره مجلسونه د دروازی تر څنگ د پیره دار په کوټه کې پیل شول، ځکه چې له دی ځایه رئیس صیب کولای شول چې د ریاست پای گریزان کنترول او وڅاري.

یو ځل به چې د چا پنبه د ریاست انگر ته را دننه شوه، نو بیا د رسمي

وخت تر پایه دبیره وتلو اجازه نه وه. حتی ډیر ځله داسی هم شوی دی چې مراجعین او د مامورینو میلمانه تر مازدیگره پوری د ننه په انگر کې بندیان پاتی شوی دی.

په لومړیو ورځو کې له موسسی څخه بهر درسمی کارونو له پاره د وتلو ځانگړی اجازه نامی او ټکټونه جوړ شول او له مراحلو وروسته به یو تن کولای شول د باندی ووځی. خو وروسته له یوی میاشتی دغه ډول اجازه نامی هم د رئیس صیب له خوا باطلی شوی او یوازی د ننه په ریاست کې له یوی ځانگړی نه بلی او یا هم د نورو ضرورتونو په وخت کې د اعتبار وړ وی.

کوم وخت رئیس ته اطلاع رسیدلی وه چې ځینی مامورین د ورځی له خوا په دیوالونو باندی اوړی او ټینتی. له دی سره سم بله ورځ د ریاست د انگر په دیوال باندی سیم خار دار و اټاؤ شو، او د بریښنا لوخ سیم یې ورته په سرتیر کړ، خو له دی ټولو سره، سره بیا هم له پای گریزاتو څخه ناراضه و.

یوه ورځ په ناڅاپی توگه د محاسبی مدیریت ته د تفتیش له پاره ښکاره شوی و او د محاسبی مدیر یې د خپل میز تر څخه نه ولیدلی. که څه هم د محاسبی مدیر په دفتر کې حاضر و او په خپله میز ځانه کې یې څه شی لټاوه، خو دا چې له چوکی څخه په ځمکه ناست و او د رئیس سترگی نه وی پری لگیدلی، نو په دغه ورځ نیم روزه غیر حاضر شو.

له دی پینی وروسته د دروازی د څارنی او مراقبت په کوټه کې پر له پسې دوه ورځی اداري مجلس دوام وکړ او په دریمه ورځ د خریداری هیئت ته د ځنځیرونو د خریداری حواله په لاس ورکړل شوه، رئیس صیب چې نور د هری ورځی تفتیش او دفتر په دفتر گرځیدلو څخه ستړی شوی و، غوښتل یې چې مامورین د ځنځیرونو په وسیله هر سهار په خپل لاس وتړی او مازدیگری په

خپل لاس خوشی کړی. کله چې خریداری شوی ځنځيرونه د ریاست په انگر کې له موټر څخه راکنښته کیدل نو د نظارت له پاره یې رئیس صیب په خپله ولاړ ؤ، په همدې وخت کې د ریاست ملازم په بیره راغی او دئ یې د یو عاجل تېلفون د ځوابولو له پاره دفتر ته وروغوښت. رئیس صیب له همدې تگ سره ښه شیبه ورکړه. خو چې کله راووت نو خپل تور بکس او خودوسی یې په تخرگ کې نیولی وی، او بی له دې چې چاته څه ووايي همداسې غوړند سر پلی له موسسې څخه ووت. له دې تگ نه وروسته دوه درې ورځې د رئیس صیب پته ونه لگیده، او چې کله څلورمه ورځ شوه نو څو تور موټرونه د ریاست په انگر کې ودریدل او مالومه شوه چې د پخوانی رئیس په ځای نوی رئیس مقرر شوی دی. کله یې چې نوی رئیس معرفي کاوه، نو معین صیب په خپله وینا کې د پخوانی رئیس په باب وویل:

- ستاسې پخوانی رئیس ځکه لیری شو چې پای گریز ؤ. له هغې ورځې چې مقرر شوی ؤ څو څو ځله وزیر صیب او ما په خپله ورته تېلفون کړی دی، خو هغه به په دفتر کې نه ؤ. تاسې باید په دې وپوهیږئ چې دلته د هر چا ځای شته، خو یوازې د پای گریز ځای نه شته.

د ریاست کارکوونکي چې د پخوانی رئیس صیب له پای گریزې خبر وو په خپلو کې موسکې شول او د معین صیب د وینا دغه برخه یې په تودو احساساتو او لاسونو ټکولو سره بدرگه کړه.

خو اوس آوازه ده چې نوی رئیس غواړي د خریداری شویو ځنځيرونو له پاره د ریاست په بودجه غواگاني خریداری کړي او د ریسرچ او مطالعاتو له ریاست څخه د غواگانو فارم جوړ کړي.

د چای قربانی

ددري ژبي متل دي: «خربوزه، خربوزه ره دیده، رنگ میگیرد.»
که رښتیا خبره وي، نوژوند په خپله د تقلیدونو زیږنده ده، خو چې تقلید
په غای او مناسب نه وي نو هغه کانه به شوی وي چې وایی: کارغه د زرکی تگ
زده کاوه، خپل یې تری هیر شو.
کله کله داسې هم کیږي چې وارخطایی او پام نه نیول سړی له گټورو او
مثبتو تقلیدونو څخه بې لاری کوي، چې دغه پېښه زموږ په کلي کې د غمی په
پلار باندې هم شوی وه.
زر جان کا کا هغه وخت د کلي یو مخور سپین ږیری ؤ او د کلي له نورو څو
تنو سپین ږیرو سره د نوي علاقدار لیدلو ته راغلی ؤ. علاقدار د میلنو له باره

چای دم کړی ؤ او ټولو سپین ږيرو ته يې په غټو چيني پيالو کې تود چای تر مخ کيښود.

هغه وخت په ډيرو سيمو کې چای چانه پيژاند چې د هغو له ډلې څخه يو هم زرجان کا کا ؤ. زرجان کا کا بي له دې چې له علاقدار صيب څخه د چای څښلو تقليد وکړي، همداسې يې د چای ډکه پياله راپورته کړه او تر ټولو د مخه يې په سر واړوله. خواره کوټې فکر کړی ؤ چې دا گوندی شريت دی، کله يې چې د چای ډکه پياله د جلابود جام غوندې په سر واړوله، نو تر خوا بل سپين ږيري وپوهيد چې زرجان کا کا سور اور کولو ته ننه ايست، په بيرته را پاڅيد او علاقدار صيب ته يې وويل:

- علاقدار صيب! زموږ دغه ملگري ميرزيان لری، چې کله کله حمله ورباندې راځي، له بده مرغه همدا اوس هم پری حمله راغله که ستا اجازه وی، دئ به کورته ورسوو، بيا به بل وخت ستا ليدلو ته راشو.

زرجان کا کا يې لکه زنبيل غوندې څنځولې د علاقدار له دفتر نه راوويست. کور ته يې لانه ؤ رسولي چې په لاره کې يې ساه ختلی وه، او په دې ډول زموږ په کلی کې د چای د رواج له پاره لومړنی قرباني د تاريخ په پاڼو کې ثبت شوه.

آوازه

خه موده مخکی آوازه شوه چې رسمی کار کونکو ته له مدنی حالت (مجرد او متأهل) پرته د اته منی کوپون امتیازات ورکول کیږي. ددې آوازي له خپریدو سره د رسمی ادارو مجردان له خوښی په جامو کې نه ځایدل، خو زموږ د مدیریت ټایپسته نازپری چې مجرد ده، خپه وه، یوه ورځ می د خپگان د علت په باب ورځنی وپوښتل:

- عجیبه ده چې په مجردی کې دې کوپون اته منی کړی او ته خپه یې؟
نازپری ښه شیبه زما په سادگی پوری و خندل او بیا یې د خدا په بدرگه خبره راغبرگه کړه:

- په دی نه یم خپه چې په مجردی کې می کوپون اته منی کیږي، بلکې خپه په دی یم چې مجرد مامورین بیا واده ته زړه نه ښه کړی.

زموږ اضافه کاري

په رسمي دفترونو کې د اضافه کاري له پاره ډول، ډول لاري لټوي. څوک، يې د بيلانس جوړولو په نوم، څوک يې د رسمي کارونو د ډيروالي، او څوک يې هم د حسابونو د تصفيې په نوم اخلي. خو موږ په خپل مدیریت کې چې د تحويل خانو مدیریت دی د اضافه کاري لاره نه موندله. د داغمه جاتو تحويلدار گل زمان که څه هم بې سواده دی، خو په ځينو وختونو کې موږ باسواده مامورين هم دده د مشورو مرهون او مديون يو.

تير کال يې د تحويل خانې د موجودۍ په نوم درې مياشتې اضافه کاري زموږ په نصيب کړه. خو سپړ کال له تحويلدار گل زمان نه هم بند او يوړی و. د کال په لومړيو درې مياشتو کې موږ د خلور پيشنهاده و نه درئيس صيب په ميز کيښودل او د تحويل خانې اهميت مو ورته په گوته کړ، خو د اضافه کاري منظوري يې را نه کړه. خو په پای کې د قرطاسيې د تحويل خانې موږ کانو زموږ په حال زړه وسوځاوه او زموږ د اضافه کاري مستحق والی يې تثبيت کړ. يوه ورځ موږ په دفتر کې د اضافه کاري له پاره چرتونه وهل چې د قرطاسيې تحويلدار په بنده ساه دفتر ته راننوت او په وار خطايي چيغې کړې:

- هلی، مرسته وکړئ، چې هر څه يې و خوړل.

وروسته مالومه شوه چې تحويلدار خواره کوتی د تحويلخانی له مورگانو راتښتیدلی دی، او د مرستی غوښتنه کوی. زموږ مدیر چې له موضوع خبر شو، یوه مانا لرونکی موسکایې وکړه او بیایې په خوښۍ سره وویل:

- پیدا می کړه... د اضافه کاری لاره می پیدا کړه.

او هغه لاره دا وه چې مدیر صیب سمدستی د تحويلخانی د مورگانو په ضد د مبارزې او مجادلی غږ اوچت کړ، موږ ټولو ته یې وظیفه راکړه خو په موسسه کې د تحويلخانی د خطرناکو مورگانو او دهغوی د خطرونو په باب آوازی خپری کړو.

په لومړي ورځ تبلیغ کې مورگان وو، سبا ته میری شو، دوه ورځې وروسته له مړو موش خرماگانی جوړی شوی، او یوه اونۍ به نه وه وتلی چې له مورگانو موليوان جوړ کړل. ځکه چې د تحويلخانی تحويلدار ماښام په خپله کوڅه کې کوم کوڅه دب سپی دارلی ؤ او لنگی یې وینی ؤ. په سبا همدغه د تحويلدار زخمی لنگی زموږ د اضافه کاری له پاره یوه ښه سند شو. مدیر صیب آوازه واچوله چې د تحويلدار خواره کوتی پښه په تحويلخانه کې مورگانو خوړلی ده. موږ د دفتر دري تنه مامورین، یو ملازم او یوه ټاپیسټه ددې خبرې عیني شاهدان وو، بله ورځ مدیر صیب د حاضری په وخت کې د څو تنو تر منځ ویلي وو چې:

- که ددې خطرناکو مورگانو چاره ونه شی، نو د موسسې د کارکوونکو ژوند په خطر کې دی. نن یې د تحويلدار پښه وخوره، سبا ته به یې د کوم مامور ګیډه سوري کړی وی.

دا خبره نه وه، بلکې یو ښه و چې د موسسې په منځ کې وچاودید. او چې

کله د محاسبی د مدیر دا خبره خپره شوه:

- امکان لری چې دغه مورکبان لیونیان شوی وی، د لیونی مورک او لیونی سپی داړل یو شی دی. که هسی یې څوک په غاښ وینی هم کړ، بیای یې جوړیدل په خدای دی.

د هماغو خبرو زور و چې بله ورځ ه ریاست د مقام له خوا د محاسبی مامورینو، خدماتو او د ترانسپورت مدیران هیئت وټاکل شو خو د مورکبانو له منځه وړلو لاری چاری ولټوی. په دغو لارو چارو لټولو کې زموږ مدیر درې څلور ورځی له هیئت سره کښته پورته شو او په پای کې د هیئت په تائید زموږ د مدیریت له پاره د معاش برابر اضافه کاری او حتی د شپي ماکول هم واخیستل شو.

موږ په رسمي وخت کې «رسمی چاری» مخ ته بیایو او وروسته له رسمیاتو په تحویلخانه کې له مورکبانو سره مجادله کوو.

له موږ پرته د محاسبی، مامورینو، خدماتو او ترانسپورت مدیران هم په اضافه کاری کې شامل دی. دوی د مړو مورکبانو د تصدیق له پاره د نظار هیئت ټاکل شوی دی، خو د هغو له مخی د میاشتی په پای کې د اضافه کاری د اجراء کیدو تصدیق وکړی.

خو خبره دی له تاسو سره وی چې په دی شپږ میاشتو کې مو د تحویلخانی د مورکبانو د بریتونو یو وینسته ته هم تاوان نه دی رسولی او د اضافه کاری د تصدیق لپاره په کورونو او کوڅو کې مورکبان وژنو او بیایې د نظار هیئت ته ښکاره کوو. که چیرته د تحویلخانی مورکبان له منځه لاړ شي، نو داسی یې وپوله چې زموږ روزی هم له منځه لاړه.

چې غور نه شی

له پخوا زمانو را پاتی ده چې د چا به روزگار لږ ښه شو، نوبل به ورته ویل:

- فلانی! خولی دې په غور یو کې ده.

له دې مالومیږي چې هغه وخت غور یو خپل مهم والی ثابت کړی ؤ، تردې چې ښځو او ځوانانو به سرونه په غور یو غورول. او له خولی پرته به یې خپلی او حتی خپلی کولی هم په غور یو غورولی.

اوس هم چې کله کله د اوسنیو ځوانانو او د پخوانیو بډاگانو تر منځ د کار، انرژۍ، د هد پوځوالی او د اوږد عمر خبره شی، نو یونیم د پخوانیو په پلوی وایی چې:

- زیر غوری یې خورلی دی، د اوسنیو ځوانانو غوندې چس او پس نه دی. زه د غور یو او د غوریدو په اهمیت هغه وخت وپوهیدم چې د ښار په ګڼه ګڼه کې یو تن ددی لپاره چې ځان ته یې لاره خوشی کړی وی په زوره چیغی وهلی: - وروره، پام کوه چې غور نه شی.

اوهر چا به چې دغه غوره خبره واوریده، نو ځان به یې ورځنی یوی خواته کاوه او له غوریدو به یې تېښته کوله.

د پورته صحنې په لیدلو سره چې کله ماد ښار ډنگر، زیر او سپیره مخونه ځوانان ولیدل چې په شل کلنۍ کې په ملاګانو کاره وو، دا پته راته ولګیده چې دوی ځکه په دې بده ورغ دی چې له غوریدلو ډاریږي او په ښارونو کې سپور خوری زیاته شوی ده.

میراث

یو بوډا شاعر چې د عمر وروستی شیبې یې وې، خپل زوی ته یې د وروستی وصیت په دود وویل:

- بچو، عمر مې په نیستی او تش لاسی کې تیر کړ، ما دی گټه مې نه ده کړې چې تاته یې په میراث درپریږدم، بلکې معنوی شتمنی مې درته پریښی ده. کیدای شی چې زما له مړینې وروسته دغه معنوی شتمنی ستا له پاره د ما دی شتمنی ځای ونیسی او ژوند یې پرې جوړ شی.

زوی په پوره لیوالتیا ورځنی وپوښتل:

- ژر ووايه پلار جان، دغه قيمتی خزانه دې چيرته خښه کړې ده؟

پلار د ځنکدن په حال کې سترگې مخامخ ديوالی الماری ته کړې کړې او په پری، پری، پری جملو يې ورته وويل:

- په هاغه... مخامخ الماری کې... زما له مړینې وروسته ټول کاغذونه را ټول کړه... همدغه زما د ژوند یوازینی شتمنی ده.

د پلار د مړینې څلویښتی لانه وه پوره شوی چې زوی د کور له کونجونو څخه زاړه کاغذونه او دوښی راټولی او په دوه دری بوجیو کې يې ځای پر ځای کړې.

کله چې د دوی د کوڅی نانواي د کاغذونو د کې بوجی وتللي نو د شپږو منو کاغذونو دولس سوه افغانی يې د کاغذونو خاوند ته ور وشمیرلی.

کاغذونه نانواي په تناره کې وسیغل او زوی چې په هماغو پیسو يې چرس اخستی وو، د چرسو د چلم له پاسه دخپل بل ملگری د پوښتنې په ځواب کې د توڅی په بدرگه وويل:

- پلار مه راته یادوه، پلرونه خوستاسی وو چې په میراث کې يې کورونه، باغونه او بی شمیره نقدی پیسی پرېښودې، زما د پلار میراث دولس سوه افغانی وې چې همدا اوس مور او تاسو په چلم کې دود کړې.

او په دې ډول د یو شاعر د ژوند شتمنی د خپل نااهله او نا پوه زوی په لاس تالان ترغی شوه.

پاتک

په دفتر کې مې رقعه کښېښوده او د خوشېو لپاره کلی ته لاړم. پخوا به چې کلی ته تلم، نو ټوله لاره دوه نیم ساعته وه، خو دا ځل د سهار په خره کې مو تر حرکت وکړ او د ما بنام په خره کې کلی ته ورسیدم.

په دې دوه نیم ساعته لاره کې، دوه نیم سوه ځایه زموږ مو تر ودرید او له دریو سره یې حساب کتاب وشو. بیا چې بیرته وظیفی ته راتلم، نو دوه نیم سوه ځایه دریدل په درې نیم سوه بدل شوی وو. دا ځل له دریو پرته د مسافرو جیبونه هم پکې جارو شول.

ښار ته په رسیدلو سره مې فکر وکړ چې نوره گوندی د پاتکونو لړۍ پای ته ورسیده، خو سهار د حاضری په وخت چې د مامورینو مو تر ته پورته شوم، نو تر دفتر پورې یې پوره شل ځلې زموږ مو تر ودراره. له مو تر څخه د کوزیدو په وخت کې مې پام شو چې عمومي دروازی کې یې ډاگه اچولی ده. پخوا مو هم دروازه کې د تلاشی په نوم یولنډ توقف درلود، خو دا ځل خبره لږ څه جدې وه، او د ځینو موزو او ډبلو بوتانو مزی یې هم په سړی خلاصول.

له دې ډاگې چې تیر شوم، نو د مامورینو د مدیریت تر مخ یې بله ډاگه ایښی وه، هر چا به چې په حاضری کې لاسلیک کاوه نوله ډاگې به یې لاس

تیراوه او د حاضری په کتاب کې به یې د خپل نوم تر مخ خانه تورول. زه چې خو ورځی په کلی کې وم او له قانونی رقی خه می زیاته غیر حاضری کړی وه، نو د غیابت دورغو لپاره می د رئیس صیب په نوم عریضه ولیکله. کله چې د رئیس صیب د دفتر دهیلز ته ورسیدم، د دهلیز دوه جلا، جلا دیوالونه په یو غټ څنځیر سره یو شوی وو او لاره بنده وه. د رئیس صیب خانه سامان چې د چای پتنوس یې په لاس کې ؤ او د رئیس صیب میلنو ته یې چای ورلو، ځان یې داسی وښود چې گنی مانه پیژنی، په بی پروایي سره یې راته وویل:

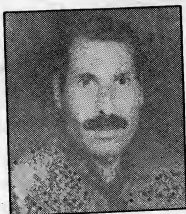
- مالومیری چې پخوا کله دلته نه یې راغلی؟
خبره می ورغبرگه کړه:

- راغلی یم، خو هغه وخت په دهلیز کې پاتک نه ؤ.
خانه سامان بی له څنډه راته وویل:

- که رئیس صیب سره دی کاروی په بله لاره ورته راتا وشه.

غوښتل می چې له خانه سامان څخه د بلی لاری پوښتنه وکړم، خو هغه بیاد سترگو په رپ کې د رئیس صیب دفتر ته ننوت. زه بیرته له دهلیز راووتم او دوه دری ځله د ودانۍ شاوخوا راوخرخیدم، خو د رئیس صیب دفتر ته د ننوتلو بله لاره می پیدا نه کړه.

کله چې له وظیفی څخه کورته تلم، نو په زړه کې می را تیر شول هسی نه چې د کور په دروازه کې مې میړمنی راته پاتک جوړ کړی وی، ځکه چې میړمنه می سیالی کی له هیچا کمه نه ده. او اوس چې د پاتکونو سیالی ده، نو ویریږم چې تر دې وروسته به کورته د ننوتلو په وخت کې له خوځو پاتکونو څخه تیریږم.

د ليکول چاپ شوی آثار:

- ۱- د شکایاتو صندوق - طنز داستانونه - کابل چاپ د ليکوالو انجمن
- ۲- مدير صيب په خط خوبه پوهيږي؟ طنز داستانونه - کابل چاپ. د سرحدونو چارو وزارت د خپرونو رياست.
- ۳- د کارسيالۍ - طنز داستانونه - کابل چاپ، د اطلاعاتو او کلتور وزارت د خپرونو رياست.

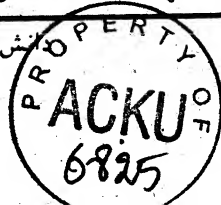
د کاتپ پاڅون نور آثار چې دانش کتابخاني خپاره کړي:

- ۱- پندونه او خوندونه - واره طنزونه
- ۲- د بنجاره هټۍ - واره طنزونه
- ۳- دولتي موټر - طنز داستانونه
- ۴- سړی څنگه ښځه شو؟ - دغه اثر
- ۵- ديگونه او شعرونه - طنزي نظمونه
- ۶- د ښار په سټيډيوم کې - په پيښور کې د مهاجرت د وخت طنزونه

هغه آثار چې دانش کتابخانه خپاره کړي

- ۱- سفر ها و خاطره ها - حامد علمی
- ۲- ارتش سرخ در افغانستان - گروموف
- ۳- رجال و رویداد های تاریخی افغانستان - احمد علی کهزاد
- ۴- در زوایای تاریخ معاصر افغانستان - احمد علی کهزاد
- ۵- احمد شاه بابا افغان - میر غلام محمد غبار
- ۶- افغانستان در طلسم دایره شیطانی - داکتر سید عبداللہ کاظم
- ۷- مزارات شهر کابل - محمد ابراهیم «خلیل» میرپور
- ۸- ضرب المثل های افغانی - خلیل اللہ خلیلی
- ۹- شب های آوارگی - گل پاچا الفت
- ۱۰- لیکوالی املاء انشاء - شهرت ننگیال
- ۱۱- سوخیدلی جنت - داکتر سید عبداللہ کهزاد
- ۱۲- سری لیسکری په افغانستان کې - گروموف د داود جنبش پښتو ترجمه
- ۱۳- چنار خبری کوی - د پیر محمد کاروان د شعرونو مجموعه
- ۱۴- بدیع او پښتو شعر - اورنگ زیب ارشاد
- ۱۵- مساپر - د اکبر بری د شعرونو مجموعه
- ۱۶- نومیالی غازی - اورنگ زیب ارشاد
- ۱۷- ژوری خبری - میرزا علم حمیدی
- ۱۸- د پښتنو بغاوت - ووسنام ملز - د داکتر خالق زیار پښتو ترجمه
- ۱۹- ادبی لیکونه - پوهاند صدیق اللہ رښتین
- ۲۰- د لیکواله فن - سید محی الدین هاشمی
- ۲۱- دوه مخی کسان (طنزونه) - میرزا علم حمیدی
- ۲۲- وری څنگه لویه شوه (طنزونه) - میرزا علم حمیدی
- ۲۳- پندونه او خوندونه (طنزونه) - کاتب پاخون
- ۲۴- د بنجاره هتی (طنزونه) - کاتب پاخون
- ۲۵- دولتی موټر (طنزونه) - کاتب پاخون
- ۲۶- د ښار په استدیوم کې (طنزونه) - کاتب پاخون
- ۲۷- دیگونه او شعرونه (طنزیه نظمونه) - کاتب پاخون
- ۲۸- سری څنگه ښځه شوه؟ (طنزونه) - کاتب پاخون

دانش کتابخانه: دهکی نعلبندی، قصه خوانی بازار، پشاور

ateb Pasun

How did a Man Change into a Woman?

A Collection of Satirical Games

1997

Danish Book store, Peshawar